

آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی

مصوب

آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی پیشنهادی کمیسیون تدوین آیین نامه ها که در جلسات ۳۱۶ الی ۳۳۹ شورای عالی برنامه ریزی مورد بررسی و تصویب قرار گرفته بود در سیصد و سی و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۴/۲/۱۳۷۶ در ۱۲ فصل، ۶۶ ماده و ۴۸ تبصره به تصویب نهایی رسید.

این آیین نامه برای آن دسته از دانشجویانی که از سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ و بعد ورود دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی می شوند لازم الاجرا است و از این تاریخ به بعد کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های مغایر با آن برای این دسته از دانشجویان لغو می شود.

رای صادره سیصد و سی و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۴ در مورد آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی صحیح است، به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و همه واحدهای مجری، برای اجرا ابلاغ می شود.

دکتر محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

و رییس شورای عالی برنامه ریزی

رونوشت: معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

خواهشمند است به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و واحدهای مجری ابلاغ نمایید.

دکتر سید محمد کاظم نایینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

آیین نامه آموزشی دوره های

کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته

مقدمه

بیش از ۶ سال از اجرای آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی مصوب اسفندماه ۱۳۶۹ شورای عالی برنامه ریزی (نشریه ۱۰۱ می) گذرد. و این مدت، فرصت کافی بود تا نقاط ضعف و قوت آن بررسی و مورد توجه قرار گیرد.

براین اساس کمیسیون تدوین آیین نامه ها مأموریت یافت، تا با استفاده از نظرات دانشگاهها و کارشناسان مسایل آموزشی خصوصاً معاونین آموزشی دانشگاهها، آیین نامه مزبور را بررسی نموده برخی از مواد را اصلاح و تجدید نظر و اشکالات آن را برطرف نماید. این کار صورت گرفت و آیین نامه جدید تدوین و جهت تصویب نهایی به شورای عالی برنامه ریزی پیشنهاد شد و شورای عالی برنامه ریزی طی جلسات ۳۱۶ الی ۳۳۹ خود آن را بررسی و اصلاح و سپس در جلسه ۳۳۹ به تصویب نهایی رسانید که بصورت متن پیوست جهت اجرا ابلاغ می شود.

این آیین نامه، مجموعه ضوابط و مقررات آموزشی مصوب حاکم بر آموزش عالی در مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته است که با هدف ایجاد هماهنگی در فعالیتهای آموزشی دانشگاهها و به منظور ارتقای کیفیت آموزشی تدوین یافته است.

لکن آنچه در نیل به این هدفها اهمیت بسیار دارد، نحوه اجرا و بکار بستن دقیق ضوابطی است که در آیین نامه، پیش بینی شده است. و این مقصود فقط با هماهنگی مسؤولان اجرایی و دانشگاهها، و همکاری استادان و دانشجویان متعهد حاصل خواهد شد.

بامید تحقق این همکاری و هماهنگی و توجه و تبیین این موضوع، تذکر چند نکته ضروری به نظر می رسد.

۱- در این آیین نامه، تنها به ذکر اصول اکتفا شده است. آنجا که ساکت است تصمیم گیری برعهده شورای آموزشی دانشگاه مربوط است لکن تغییر اصول و یا تفسیری مغایر با اصول آیین نامه، مجاز نیست و اگر ابهامی در عبارت مشاهده شود رفع آن برعهده کمیسیون تدوین آیین نامه های شورای عالی برنامه ریزی است.

۲- مسؤولیت اجرای این آیین نامه برعهده دستگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دانشگاهها، مجتمع های دانشگاهی، مرکز آموزش عالی، دانشکده هنر و دیگر انواع واحدهای آموزش عالی وابسته و تابعه وزارت فرهنگ و آموزش عالی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

۳- مسؤولان اجرایی، اساتید راهنما، مدرسان و دانشجویان، ملزومات اجرای این آیین نامه هستند. هر عملی که خلاف این آیین نامه در جایی صورت گیرد از درجه اعتبار ساقط است و آن عمل به هیچ وجه در جای دیگر قابل استناد نخواهد بود.

۴- لازم است دانشگاهها، دانشجویان را از آغاز تحصیل با مواد این آیین نامه آشنا سازند و به هنگام نامنویسی در نخستین نیمسال تحصیلی و ابتدای هر سال تحصیلی، اهم مواد آن را در اختیار دانشجویان قرار دهند.

۵- دانشگاهها موظفند باتعیین استاد راهنما، دانشجویان را درانتخاب واحدهای درسی و آشنایی کامل با اصول این آیین نامه یاری دهند. و ترتیبی برقرار سازند که انتخاب درس دانشجویان با مشورت و تایید استاد راهنما صورت گیرد. و استادان راهنما موظف باشند هر نکته ای را که در بهبود وضع تحصیلی و کشف ذوق علمی دانشجویان مؤثر است به آنان یادآوری نمایند.

۶- استادان دانشگاهها باید نهایت دقت و توجه را در تصحیح اوراق امتحانی دانشجویان مبذول دارند و در مهلت مقرر در آیین نامه، نمرات نهایی امتحانات دانشجویان را به آموزش تحویل نمایند. چه بی توجهی به این مهم، بخش قابل توجهی از آیین نامه آموزشی را معطل گذاشته احتمالاً " موجب تضییع حقوق دانشجویان خواهد شد.

۷- چنانچه استادان محترم و مسئولان آموزشی آگاهند در برنامه های آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی، ریز مواد و محتوای بسیاری از دروس پایه و بعضی از دروس اصلی برای چندین رشته یا گرایش تحصیلی هم خانواده از یک یا چند گروه آموزشی مشترک است. مثل محتوای ریاضی ۱ و ۲ که برای تمام رشته های فنی و مهندسی، ریاضی، فیزیک، کامپیوتر و آمار یکسان است، لازم است مسئولان آموزشی دانشگاهها با مشورت بخش کامپیوتر به این دروس مشترک کد واحد اختصاص دهند و دانشجویان را به طور مساوی در کلاسها تقسیم نمایند تا از امکانات آموزشی به نحو بهتر، بیشتر و به طور بهینه استفاده شود.

۸- کلیه دانشگاهها ملزم به اجرای دقیق و کامل برنامه های آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی می باشد و هیچ تغییری در عنوانها، تعداد و محتوای دروس و تغییر در دروس پیشیناز مجاز نیست. چنانچه استادان و گروههای آموزشی در این گونه موارد در نظری داشته باشند، می توانند نظر خود را در این زمینه به شورای عالی برنامه ریزی پیشنهاد نمایند.

۹- درحالیکه نیاز کشور به نیروی انسانی متخصص و آزموده بسیار زیاد ولی امکانات آموزش عالی در کشور محدود است، برعهده دانشگاهها است که از امکانات آموزشی حداکثر استفاده را به عمل آورند تا بیاری خداوند متعال در آینده شواهد شکوفایی فرهنگ و رشد کیفی آموزش عالی در سطح کشور اسلامی خود باشیم.

در پایان وزارت فرهنگ و آموزش عالی امیدوار است باتصویب و ابلاغ این آیین نامه بسیاری از مشکلات دانشگاهها از لحاظ مقررات آموزشی برطرف شود. با این امید نظرات مجریان، استادان و دست اندرکاران آموزش عالی درخصوص نتایج حاصل از اجرای این آیین نامه، می تواند در جریان تجدید نظرهای بعدی، مورد استفاده و استناد قرار گیرد.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی و رییس شورای عالی برنامه ریزی

تعاریف

در این آیین نامه تعاریف زیر پذیرفته شده است.

- ۱- **دانشگاه:** به همه دانشگاهها، مؤسسات آموزش عالی اعم از آموزشی و پژوهشی، روزانه و شبانه دولتی و غیردولتی، « دانشگاه » گفته می شود.
- ۲- **دانشکده:** دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که در رده خاصی از علوم فعالیت دارد. مانند دانشکده علوم، دانشکده برق، دانشکده الهیات و نظایر آن.
- ۳- **گروه آموزشی:** گروه آموزشی واحدی از یک دانشکده یا یک دانشگاه است، که در یک رشته خاص یا تند رشته متجانس فعالیت دارد. مانند گروه ریاضی، گروه معارف اسلامی و نظایر آن.

۴- گروه برنامه ریزی : منظور از گروه برنامه ریزی یکی از گروههای نه گانه شورای عالی برنامه ریزی است که در وزارت فرهنگ و آموزش عالی استقرار دارند.

۵- گروه آزمایشی : منظور از گروه آزمایشی یکی از گروههای آزمایشی سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری دانشگاهها است، که داوطلبان را برحسب رشته های انتخابی به گروههای خاص تقسیم می کند.

۶- دوره : منظور از دوره در نظام آموزش عالی، مدت زمانی است که دانشجو وارد دانشگاه شده و در یک رشته خاص تحصیل می کنند و در آن رشته فارغ التحصیل می شود. مانند دوره کاردانی، دوره کارشناسی و...

۷- اداره آموزش : منظور از دوره آموزش و یک واحد دارای در یک دانشکده است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نامنویسی، انتخاب واحد و انجام امتحانات و جمع آوری نمرات و اعلام نتایج برعهده دارد.

۸- استاد: هر عضو هیأت علمی که مسئولیت تدریس دروس هنری، عملی در دانشگاه بر عهده دارد استاد نامی ده می شود.

۹- رشته : رشته یکی از شعب فرعی از گروههای علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، هنر، تربیت معلم و علمی - کاربردی) است که از لحاظ موضوع کاملاً " مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارآیی مشخص می انجامد. دروس مشترک در دو رشته متفاوت، نباید از ۳۰ درصد کل واحدها در هر دو رشته تجاوز کند.

۱۰- گرایش : هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامی ده می شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدهای رشته کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها بیشتر باشد.

فصل اول - شرایط ورود و نامنویسی

شرایط ورود

ماده ۱- شرایط ورود در دورههای کاردانی، کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)، کارشناسی ارشد پیوسته و دوره - های دکتری عمومی پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی و دامپزشکی، اعم از دوره های روزانه و شبانه به شرح زیر است:

۱- مجاز بودن به تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی، برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۲- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه از داخل یا خارج کشور، مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (باتوجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آن برای آموزشهای حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی) و با داشتن گواهینامه دوره کاردانی برای ورود به دور کارشناسی ناپیوسته که حسب مورد به تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

۳- پذیرفته شدن در آزمون ورودی.

۴- سپردن تعهد خدمت براساس ضوابط قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می شود.

نامنویسی

ماده ۲- پذیرفته شدگان آزمون ورودی، موظفند در مهلت هایی که توسط دانشگاه اعلام می شود، برای نامنویسی و انتخاب واحد مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نامنویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳- دانشجو موظف است در هر نیمسال، در زمانی که دانشگاه اعلام می کند، برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نامنویسی بدون اطلاع و عذر موجه، در یک نیمسال، بمنزله انصراف از تحصیل است. در صورت تأخیر و یا عذر موجه، حق انتخاب واحد و ادامه تحصیل را در آن نیمسال ندارد. ولی این نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب می شود.

تبصره - دانشجو موظف است عذر موجه خود را در خودداری از نامنویسی و دلایل مستند، به طور مکتوب در اولین ماه بعد از آغاز هر نیمسال تحصیلی، به اداره امور آموزش دانشکده اطلاع دهد.

منع تحصیل همزمان

ماده ۴- دانشجو در یک زمان حق نامنویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و هر رشته بیش از گرایش در یک یا چند دانشگاه را نخواهد داشت. در صورت تخلف، از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی به تشخیص کمیسیون بررسی موارد خاص وزارت محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفهای تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد.

تبصره - دانشجویان ممتاز (استعدادی درخشان)، از شمول این ماده مستثنی هستند.

تعریف دانشجوی ممتاز، و ضوابط اجرایی این تبصره، توسط شورای هدایت استعدادهای درخشان در آموزش عالی تعیین و ابلاغ می شود.

فصل دوم - نظام آموزشی

تعریف واحد درسی

ماده ۵- آموزش در تمام دانشگاههای کشور مبتنی بر نظام واحدی است.

در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است.

هر واحد درس، مقدار با میزان درسی است که مفاد آن به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارگاهی (یا عملیات میدانی) ۵۱ ساعت، کارآموزی و کارورزی (با کار در عرصه) ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی (یا دوره تابستانی) و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می شود. درمورد رشتههایی که دارای پروژه هستند مدت اجرای پروژه متناسب با واحد آن، توسط استاد مربوط تعیین می شود.

سال تحصیلی

ماده ۶- هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و عنداللزوم یک دوره تابستانی است و هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۷ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش است.

تبصره - مدت امتحانات پایانی نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت آموزش محسوب نمی شود.

حدود اختیارات دانشگاه در مورد برنامه درسی

ماده ۷- تمام دانشگاهها موظفند برنامه های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

ترتیب دروس با رعایت پیشنیازها، روش تدریس، و جابه جا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع برعهده دانشگاهها است.

دروس انتخابی

ماده ۸- دانشگاهها می توانند در هر رشته به تشخیص گروه مربوط تعدادی از دروس مرتبط با رشته را تعیین و به عنوان دروس انتخابی به دانشجویان ارایه دهند. مشروط بر آنکه تعداد واحدها از سقف مجاز در هر رشته تجاوز نکند.

ساعات حل تمرین

ماده ۹- دانشگاهها می توانند، در صورت لزوم، به تشخیص گروه آموزشی، در هر رشته از دوره های کارشناسی، تا ۲۰ ساعت، در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته تا ۱۰ ساعت به عنوان حل تمرین به ساعات تدریس رشته، در طول دوره بیفزایند.

فصل سوم - واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

تعداد واحدها

ماده ۱۰- تعداد واحدهای درسی لازم برای گذراندن هر یک از دوره های تحصیلی به شرح زیر است:

دوره های کاردانی بین ۶۸ تا ۷۲ واحد.

دوره های کارشناسی پیوسته غیر از رشته های فنی و مهندسی : ۱۳۰ تا ۱۳۵ واحد.

دوره های کارشناسی پیوسته فنی و مهندسی : ۱۳۰ تا ۱۴۰ واحد.

دوره های کارشناسی ناپیوسته : ۶۷ تا ۷۰ واحد.

دوره های کارشناسی ارشد پیوسته : ۱۷۲ تا ۱۸۲ واحد.

ماده ۱۱- هر دانشجو می تواند در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۰ واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره ۱- در آخرین نیمسال تحصیلی، دانشجو از رعایت شرط انتخاب حداقل ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲- در صورتیکه دانشجو برای فراغت از تحصیل تنها یک درس باقیمانده داشته باشد، با نظر دانشگاه و تأیید استاد مربوط، می تواند امتحان آن درس را در طول نیمسال از طریق معرفی به استاد بگذراند.

تبصره ۳- اگر دانشجویی در یک نیمسال میانگین کل نمراتش حداقل ۱۷ باشد می تواند با نظر دانشگاه در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره ۴- در مواردی که دانشجو برای فراغت از تحصیل حداکثر ۲۴ واحد باقی داشته باشد، حتی اگر مشروط باشد، با در نظر دانشگاه، می تواند تمامی واحدهای باقی مانده را در یک نیمسال انتخاب کند.

تبصره ۵- تعداد واحدهای انتخابی در دوره تابستانی حداکثر ۶ واحد درسی است.

دروس پیشنهادی

ماده ۱۲- آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاهها در دوره های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته در همه رشته های تحصیلی که نمره خام امتحان آنها، در آزمون ورودی، در یک یا چند درس، به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته دروسی را که آن دانشگاه تعیین می کند به عنوان دروس جبرانی یا (پیشنهادی دانشگاهی) علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب بگذرانند.

تبصره ۱- تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه، و زمان تدریس دروس پیشنهادی دانشگاهی برعهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده است.

تبصره ۲- سازمان سنجش آموزش کشور، موظف است پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاههای ذی ربط قرار دهد.

تبصره ۳- ارائه دروس پیشنهادی دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها در دانشگاهها، از هر حیث، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.

نمره این دروس در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین نمرات پایان نیمسال و همچنین در میانگین کل نمرات دانشجو، محاسبه می شود و در مشروطی، قبولی یا ردی دانشجو نیز تأثیر دارد.

تبصره ۴- به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیشنهادی دانشگاهی را گذرانده باشند، یک نیمسال تحصیلی افزوده می شود.

طول دوره

ماده ۱۳- حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۳ سال و در دوره های کارشناسی پیوسته ۶ سال است. در صورتی که دانشجو نتواند واحدهای دوره را در حداکثر مدت مجاز تحصیل با موفقیت بگذراند از دانشگاه مربوط اخراج می شود.

فصل چهارم - حضور و غیاب

حضور در جلسات درس

ماده ۱۴- حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نباید از ۴/۱۷ مجموع ساعات آن درس تجاوز کند. در غیر اینصورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره ۱- در صورتیکه غیبت دانشجو در هر درس بیش از ۴/۱۷ باشد ولی غیبت او موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می شود. در این حال رعایت حد نصاب ۱۲ واحد در طول نیمسال برای وی الزامی نیست. ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

تبصره ۲- غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس، به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیشامد جزو ۴/۱۷ غیبت مجاز دانشجو محسوب می شود.

غیبت در امتحان

ماده ۱۵- غیبت غیر موجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می گردد.

ماده ۱۶- تشخیص موجه بودن غیبت در جلسات درس و در امتحان برعهده شورای آموزشی دانشگاه یا کمیته منتخب آن شورا است.

فصل پنجم - حذف و اضافه

ماده ۱۷- دانشجو می تواند در هر نیمسال تحصیلی، فقط در مهلت کمتر از دو هفته، پس از شروع نیمسال تحصیلی حداکثر دو درس دیگر انتخاب یا دو درس انتخابی خود را حذف یا دو درس انتخابی خود را با دو درس دیگر جابه جا نماید، مشروط بر آنکه تعداد واحدهای انتخابی وی از حدمقرر تجاوز نکند.

ماده ۱۸- در صورت اضطرار، دانشجو می تواند تا ۵ هفته به پایان نیمسال تحصیلی مانده، فقط یکی از دروسهای نظری خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر آنکه اولاً " غیبت دانشجو در آن درس بیش از ۴/۱۷ مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً، تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۱۹- حذف کلیه دروسهای اخذ شده در یک نیمسال، تنها در صورتی مجاز است که بنابه تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت نیمسال مزبور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.

فصل ششم - ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

معیارهای ارزیابی

ماده ۲۰- ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس براساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف درسی و نتایج امتحانات نیمسال و پایان نیمسال صورت می گیرد و استاد هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

تبصره - برگزاری امتحان پایان نیمسال برای هر درس الزامی است.

ماده ۲۱- معیار ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو نمره درس است و نمرات دانشجو در هر درس به صورت عددی بین صفر تا بیست تعیین می شود.

ماده ۲۲- حداقل نمره قبولی در هر درس 10 است. دانشجویی که در هر یک از دروس الزامی مردود شود، در اولین فرصت، ملزم به تکرار آن است. با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می شود.

تبصره - اگر دانشجویی در یک درس اختیاری مردود شد، به جای آن درس می تواند از جدول دروس انتخابی در برنامه مصوب، درس دیگری را انتخاب کند.

درس ناتمام

ماده ۲۳- در موارد استثنایی و نمره تمرین دبیری، کارآموزی و کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه آموزشی مصوب، توأم با پروژه ارائه می شود، در صورتی که به تشخیص اسناد و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد. ناتمام تلقی می گردد. نمره ناتمام باید حداکثر تا پایان نیمسال بعد به نمره قطعی تبدیل گردد.

اعلام نمرات

ماده ۲۴- استاد موظف است گزارش نمره نهایی هر درس را حداکثر ظرف ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان آن درس به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط تسلیم نماید.

ماده ۲۵- اداره آموزش هر دانشکده یا واحد ذی ربط در هر دانشگاه موظف است نمرات دانشجویان را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره - نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

میانگین نمرات

ماده ۲۶- در پایان هر نیمسال تحصیلی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال در پایان دوره تحصیلی، میانگین کل نمرات دانشجو، محاسبه و در کارنامه وی ثبت می شود.

تبصره ۱- برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می شود و مجموع حاصل ضربه ها در تمام دروسی که دانشجو برای آن نمره گرفته است (اعم از ردی یا قبولی) بر تعداد کل واحدهای اخذ شده تقسیم می شود.

تبصره ۲- دوره تابستانی، به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شود. نمرات دروسی که دانشجو در دوره تابستانی می گذراند، تنها در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب می شود. به همین نحو نمرات دانشجو، در نیمسالی که الزاماً کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می کند، و کسر بودن واحدها خارج از اراده اوست نیز مانند دروس تابستانی و میانگین کل او محاسبه می شود، ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.

نامنویسی مشروط

ماده ۲۷- میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد، در غیر این صورت، نامنویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره - هر دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن دانشجو را هر بار به وی، کتباً اطلاع دهد. و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط نماید. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی اطلاعی دانشجو از این امر، مانعی در اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۲۸- دانشجویی که به صورت مشروط نامنویسی می کند، جز در آخرین نیمسال تحصیلی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

اخراج دانشجوی مشروط

ماده ۲۹- در صورتی که میانگین نمرات دانشجو در دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته در سه نیمسال متوالی با ۴ نیمسال متناوب و در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در دو نیمسال تحصیلی، اعم از متوالی یا متناوب، کمتر از ۱۲ باشد در هر مرحله ای که باشد، از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۰- (اصلاحی) دانشجویی که به علت مشروط شدن یا به هر دلیل دیگر از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی محروم یا منصرف می شود در صورتی که حداقل ۷۰ واحد درسی را با نمره قبولی گذرانده باشد می تواند مدرک کاردانی در همان رشته دریافت کند.

تبصره (اصلاحی)- صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجو و صرفنظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه صادرکننده مدرک کاردانی صورت میگیرد.

ماده ۳۱- دانشجویی که به دلیل مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد، در آزمون سراسری شرکت کند. و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد.

دانشگاه پذیرنده می تواند، واحدهائی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و طبق ضوابط این آیین نامه بعضی یا تمام آنها را به پذیرد.

شمول آیین نامه به دوره کارشناسی ارشد پیوسته

ماده ۳۲- دانشجوی دوره کارشناسی ارشد پیوسته، در طول تحصیل تا سقف واحدهای قابل قبول دوره کارشناسی (۱۳۵ تا ۱۴۰) تابع مقررات این آیین نامه است و در دورس تخصصی، پروژه و پایان نامه که در برنامه مصوب با علامت ستاره مشخص شده اند تابع آیین نامه کارشناسی ارشد ناپیوسته خواهد بود.

فصل هفتم - مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

مرخصی تحصیلی

ماده ۳۳- دانشجو می تواند در هر یک از دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته برای ۲ نیمسال متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کند. تبصره - مدت مرخصی تحصیلی، جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در هر دوره محسوب می شود.

ماده ۳۴- تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نامنویسی هر نیمسال، توسط دانشجو به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره - اداره آموزش موظف است پس از کسب نظر از گروه آموزشی ذیربط قبل از اتمام مهلت نامنویسی، موافقت یا عدم موافقت درخواست دانشجو را کتبا "به وی ابلاغ نماید.

انصراف از تحصیل

ماده ۳۵- ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه محل تحصیل، انصراف از تحصیل محسوب می شود و دانشجوی منصرف از تحصیل، حق ادامه تحصیل ندارد.

تبصره - در موارد استثنایی، که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می داند، باید دلایل آن را حداقل یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به دانشگاه ارائه دهد. در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط دانشگاه آن نیمسال جزو مرخصی تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۳۶- دانشجویی که بخواهد از تحصیل منصرف شود، باید درخواست انصراف خود را شخصاً به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. این دانشجو مجاز است فقط برای یک بار در فاصله یک ماه از تاریخ درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود و دانشجو پس از آن، حق ادامه تحصیل در آن دوره را ندارد.

تبصره ۱- دانشجوی منصرف از تحصیل موظف است به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، عمل کند.

تبصره ۲- تحصیل مجدد دانشجوی منصرف از تحصیل موقوف به شرکت و قبولی در آزمون سراسری براساس ضوابط مربوط است.

مرخصی تحصیلی همسر دانشجوی بورسیه و همسر کارکنان دولت

ماده ۳۷- دانشجویی که به عنوان همسر یکی از کارکنان دولت، یا همسر یکی از دانشجویان بورسیه، به عنوان همراه، به خارج از کشور اعزام می شود، می تواند با ارائه حکم مأموریت همسر و به تشخیص و تأیید شورای آموزشی دانشگاه، علاوه بر استفاده از میزان مرخصی استحقاقی در طول دوره تحصیلی، تا ۴ سال دیگر نیز از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات بهره مند گردد.

فصل هشتم - انتقال

تعریف انتقال

ماده ۳۸- انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۳۹- انتقال دانشجو به هریک از دانشگاههای تهران ممنوع است جز در موارد زیر:

۱- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

۲- معلولیت مؤثر دانشجو، به نحوی که به تشخیص شورای عالی پزشکی به طور مستقل قادر به ادامه زندگی نباشد.

۳- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر، که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد. به تأیید مراجع ذی ربط..

تبصره ۱- هریک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲- برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است. و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او در تهران باید به تأیید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۳- در موارد استثنایی که دانشگاه تشخیص می دهد، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و شوهر او نیز در شهرستان، دانشجو باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان (محل تحصیل شوهر) موجود نباشد، شوهر او می تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۴- به منظور توزیع دانشجویان انتقالی به تهران و جلوگیری از سرگردانی آنان در تعیین محل تحصیل، کمیته ای در معاونت دانشجویی وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نام کمیته انتقال تشکیل می شود. این کمیته می تواند برای پذیرش دانشجوی انتقالی در هریک از دانشگاههای تهران سهمیه تعیین کرده و دانشجویان انتقالی را مطابق سهمیه جایابی کند.

ماده ۴۰- انتقال دانشجو از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تهران به شهرستانها و از شهرستانها به یکدیگر، در یک رشته و در یک مقطع، به شرط موافقت دانشگاههای مبدأ و مقصد، بلامانع است.

ماده ۴۱- انتقال از دوره های شبانه به روزانه، از دانشگاه پیام نور به دانشگاههای حضوری (اعم از روزانه و شبانه) و از دانشگاههای غیردولتی به دانشگاههای دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن، با موافقت مبدأ و مقصد، بلامانع است.

انتقال فرزندان اعضای هیأت علمی

ماده ۴۲- انتقال همسر و فرزندان اعضای هیأت علمی به محل اشتغال آنها طبق ضوابط ویژه، صورت می گیرد. و این ضوابط توسط وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و تدوین و ابلاغ می شود.

انتقال دانشجویان ایرانی خارج از کشور

ماده ۴۳- انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی داخل مطابق آیین نامه ای صورت می گیرد که در جلسه ۲۲۹ مورخ ۱۳۷۴/۳/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی تصویب و ابلاغ شده است. (ضمیمه ۳)

ماده ۴۴- دانشجویی متقاضی انتقال باید در خواست انتقال خود را با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبدأ تسلیم نماید.

ماده ۴۵- دانشگاه مبدأ در صورت موافقت با انتقال، موظف است حداکثر، ظرف یک هفته، موافقت خود را همراه درخواست دانشجو و ریز نمرات او به دانشگاه مقصد ارسال دارد. دانشگاه مقصد مکلف است، حداقل دو هفته قبل از شروع نامنویسی، نظر خود را به دانشگاه مبدأ اعلام نماید.

تبصره - در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجو از دانشگاه مبدأ به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجو با دانشگاه مبدأ قطع می شود.

ماده ۴۶- در صورت انتقال فقط واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ است، برعهده دانشگاه مقصد است. در هر حال حذف احتمالی واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره - تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبدأ اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات دروس پذیرفته شده، فقط در محاسبه میانگین کل او محسوب می شود.

ماده ۴۷- مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می شود. و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدها در دانشگاههای مبدأ و مقصد، با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می شود.

ماده ۴۸- انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل، در هر مقطع تحصیلی فقط یک بار مجاز است.

فصل نهم - دانشجوی مهمان

ماده ۴۹- در مواردی که دانشجو به طور موقت، ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می تواند با موافقت دانشگاههای مبدأ و مقصد، به عنوان دانشجوی مهمان، به طور موقت، برای مدت معین، محل تحصیل خود را تغییر دهد.

ماده ۵۰- مهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه، مشروط بر این است که، دانشجو حداقل یک نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.

ماده ۵۱. مهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس به صورت تک درس بانظر دانشگاه مبدأ و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

ماده ۵۲. هر دانشجو در هر رشته می تواند حداکثر تا نیمسال در دوره کاردانی، یا دو نیمسال در دوره کارشناسی، در یک دانشگاه، به طور تمام وقت، به صورت مهمان تحصیل کند. در هر حال نباید تعداد دروسی را که دانشجو به صورت مهمان (چه به صورت تمام وقت و چه به صورت تک درس) در یک یا چند دانشگاه گذرانده است، از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز کند.

تبصره - انتخاب واحد دانشجو، چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت، باید بااطلاع گروه آموزشی دانشگاه مبدأ و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۵۳. واحدهایی را که دانشجوی مهمان در یک دانشگاه می گذراند، عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدأ ثبت می شود. و نمرات آنها در محاسبات میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور خواهد شد.

ماده ۵۴. مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی مهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدأ صادر می شود.

فصل دهم - تغییر رشته

ماده ۵۵. دانشجو در طول دوران تحصیل در مقطع کاردانی و کارشناسی می تواند، با داشتن شرایط زیر و موافقت گروه آموزشی ذیربط از یک رشته به رشته دیگر در یک گروه آزمایشی و همان دانشگاه تغییر رشته دهد:

۱- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲- حداقل $\frac{1}{6}$ و حداکثر $\frac{2}{3}$ واحدهای دوره را گذرانده باشد.

۳- نمره آزمون ورودی متقاضی از نمره آزمون پایین ترین فرد پذیرفته شده در سهمیه و رشته مورد تقاضا در همان سال کمتر نباشد.

۴- باتوجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱- تغییر رشته دانشجویانی که به دستگانههای اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگانه اجرایی ذیربط امکان پذیر است.

تبصره ۲- تغییر رشته به رشته هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش بینی شده است، موقوف به اجرای شرایط مربوط است.

تبصره ۳- دانشجو در هر یک از مقاطع تحصیلی، تنها یک بار می تواند تغییر رشته دهد.

ماده ۵۶- تغییر رشته درمقاطع تحصیلی هم سطح، صورت می گیرد. در غیر این صورت، فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین تر، امکان پذیر است.

ماده ۵۷- در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین فرصت در رشته جدید نامنویسی کند و پس از نامنویسی، دانشجو حق بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره - اقدام نکردن دانشجو به نامنویسی در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می شود.

ماده ۵۸- دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل سازی می شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱- دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می شود، ولی نمرات دروس پذیرفته نشده، بدون احتساب در میانگین، در کارنامه دانشجو باقی می ماند. در این حال، چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی برای دانشجو در رشته جدید منظور می شود.

تبصره ۲- در صورتی که تعداد واحدهای دروس پذیرفته نشده دانشجو، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل، از وی سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی شود.

تغییر رشته اضطراری

ماده ۵۹- چنانچه دانشجو به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه ای گردد که توانایی ادامه تحصیل در آن رشته و یا امکان بهره گیری از کارآیی حاصل از آن را طبق جداول نقص عضو از دست بدهد، می تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری متناسب با رشته خود در همان گروه آزمایشی که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد، تغییر رشته دهد. در این حال دانشجو از رعایت شرایط موضوع ماده ۵۵ (باستثنای بند ۱) و ماده ۵۷ معاف خواهد بود.

تبصره - در مواردی که دانشجو به دلایل نقص عضو و بیماری، توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته - های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، کمیسیون آموزشی دانشگاه پس از بررسی کامل مسأله، نسبت به تغییر رشته دانشجو به رشته ای در گروه آزمایشی دیگر تصمیم می گیرد.

ماده ۶۰- دانشجویان دوره دکتری پزشکی عمومی، دندانپزشکی، داروسازی و دامپزشکی یا دوره های کارشناسی ارشد پیوسته، که به دلایلی از تحصیل در دوره مربوط منع شده اند، در صورتی که حداقل واحدهای معادل دوره کاردانی یا کارشناسی را گذرانده باشند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه و با احتساب واحدهایی که گذرانده اند، می توانند به یکی از رشته های گروه پزشکی یا یکی از رشته های مرتبط با آن در گروه دیگر، در مقاطع کاردانی یا کارشناسی، تغییر رشته دهند و پس از تطبیق واحدهای گذرانده شده، در رشته جدید، به ادامه تحصیل بپردازند.

تبصره - در صورتی که دانشگاه مبدأ، فاقد رشته متناسب برای تغییر رشته این گونه دانشجویان باشد، شورای آموزشی دانشگاه نظر خود را دایر بر تغییر رشته دانشجو، حسب مورد به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می کند، تا دانشجو را در یکی از دانشگاههای دیگر جایابی نمایند.

ماده ۶۱- متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را همراه مدرک لازم، حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه در محل تحصیل خود تسلیم نماید.

ماده ۶۲- تغییر رشته از مقطع کارشناسی به مقطع کاردانی بلامانع است. در این حال برای این گونه دانشجویان و حداکثر مدت محل تحصیل بر مبنای دوره کاردانی محاسبه و به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می شود.

فصل یازدهم - پذیرش واحدهای درسی

ماده ۶۳- معادل سازی و پذیرش دروسی که قبول شدگان آزمون سراسری قبلاً در دانشگاهها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده اند با رعایت شرایطی به شرح زیر مجاز است:

- ۱- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.
  - ۲- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد.
  - ۳- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی باشد.
  - ۴- محتوای آموزشی دروس گذرانده شده دانشجو با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.
- تبصره ۱- معادل سازی و پذیرفتن دروس توسط گروههای آموزشی ذی ربط در دانشگاه پذیرنده انجام می شود.
- تبصره ۲- نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.
- تبصره ۳- به ازاء هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو یک نیمسال تحصیلی حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می شود.

فصل دوازدهم - فراغت از تحصیل

ماده ۶۴- دانشجویی که کلیه واحدهای درسی یکی از دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته را طبق برنامه مصوب و براساس مقررات آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد، فارغ التحصیلان آن دوره شناخته می شود.

- ۱- تاریخ فراغت از تحصیل، روزی است که آخرین نمره درسی دانشجو توسط استاد به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تحویل می شود.
- ۲- باتوجه به تبصره ۱ و رعایت دقیق ماده ۲۴ ضرورت دارد، هر دانشگاه در هر نیمسال، زمان خاصی را برای اعلام فراغت از تحصیل دانشجویان تعیین و مقدمات آن را فراهم سازد.

ماده ۶۵- میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره تحصیل، باید حداقل ۱۲ باشد، تا در رشته تحصیلی خود حسب مورد مدرک کاردانی یا کارشناسی دریافت کند. در صورتی که میانگین نمرات دانشجو از ۱۲ کمتر باشد، چنانچه از نظر طول تحصیل مانعی نداشته باشد، می تواند حداکثر تا ۲۰ واحد درسی از درسهایی را که با نمره کمتر از ۱۲ قبول شده است در یک نیمسال تحصیلی (در دوره کاردانی) و ۲ نیمسال تحصیلی (در دوره کارشناسی)، مجدداً انتخاب و آن درس را تکرار کند. تا میانگین کل خود را جبران نماید.

در این صورت نمرات دروس تکراری علاوه بر نمرات قبلی، در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل نمرات او محسوب می شود.

تبصره ۱- دانشجویی که نتواند یا نخواهد از مقررات مذکور در این ماده استفاده کند یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل نمرات خود را جبران نماید، در صورتی که مقطع تحصیلی او کاردانی است، از تحصیل محروم و اخراج می شود و در صورتی که در مقطع کارشناسی یا کارشناسی ارشد پیوسته باشد، براساس ماده ۳۰ و تبصره آن می تواند با اخذ مدرک مقطع تحصیلی پایین تر فارغ التحصیل شود.

تبصره ۲- دانشجویان دوره دکتری عمومی داروسازی و کارشناسی ارشد پیوسته سایر رشته ها که بیش از ۱۳۵ واحد درسی دروه را به حداقل میانگین نمرات ۱۲ گذرانده باشند در صورتی که به دلایلی از تحصیل منع شوند و یا مایل به ادامه تحصیل نباشند می توانند حسب درخواست خود به مدرک کارشناسی در رشته داروسازی به رشته مربوط فارغ التحصیل شوند.

ماده ۶۶- این آیین نامه در ۱۲ فصل، ۶۶ ماده و ۴۸ تبصره در جلسات ۳۱۶ الی ۳۳۹ شورای عالی برنامه ریزی مورد بررسی قرار گرفت و سرانجام در جلسه ۳۳۹ مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۴ به تصویب نهایی رسید و از تاریخ تصویب برای آن دسته از دانشجویانی که از سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ وارد دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی می شوند لازم الاجرا است. و از این تاریخ به بعد تمام آیین نامه ها، بخشنامه ها و دستورالعملهای مغایر با آن برای این قبیل دانشجویان لغو می شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی و رییس شورای عالی برنامه ریزی

دکتر سید محمد کاظم نایینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی